

UCHWAŁA NR .....
RADY POWIATU SŁUPSKIEGO

z dnia ..... 2021 r.

w sprawie uchwalenia Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021–2023

Na podstawie art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821) uchwała się, co następuje:

§ 1. Uchwala się Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021–2023, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Słupskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik
do Uchwały Nr
Rady Powiatu Słupskiego
z dnia

**POWIATOWY PROGRAM
ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
NA LATA 2021 – 2023**

SŁUPSK 2021

Spis treści:

I.	WSTĘP	3
II.	REKOMENDACJE DLA POWIATOWEGO PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ NA LATA 2021 – 2023	4
III.	CHARAKTERYSTYKA I ANALIZA RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE SŁUPSKIM.....	5
IV.	CHARAKTERYSTYKA INSTYTUCJONALNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE SŁUPSKIM.....	12
V.	USAMODZIELNIANI WYCHOWANKOWIE PIECZY ZASTĘPCZEJ.....	16
VI.	ANALIZA ZAGROŻEŃ ŚRODOWISK RODZIN NATURALNYCH.....	17
VII.	LIMIT RODZIN ZASTĘPCZYCH ZAWODOWYCH W LATACH 2021 – 2023	21
VIII.	CELE I KIERUNKI DZIAŁANIA POWIATOWEGO PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ NA LATA 2021 – 2023	22
IX.	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU	28
X.	ODBIORCY PROGRAMU	28
XI.	REALIZATORZY PROGRAMU	28
XII.	MONITOROWANIE REALIZACJI PROGRAMU	29

I. WSTĘP

System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. Funkcjonowanie pieczy zastępczej reguluje ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która obowiązuje od dnia 1 stycznia 2012 roku. Ustawa określa kompetencje dla jednostek samorządu terytorialnego oraz organów administracji rządowej. Gmina odpowiedzialna jest za pracę z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w tym za poradnictwo specjalistyczne dla rodzin i zapewnienie usług asystentów rodziny. Do zadań własnych gminy należy również tworzenie i rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, a także współfinansowanie pobytu dzieci z terenu gminy w pieczy zastępczej. Do zadań własnych powiatu należy:

- 1) zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
- 2) organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziną i instytucjonalną pieczę zastępczą,
- 3) tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych oraz szkolenie i kwalifikowanie kandydatów do pełnienia tych funkcji,
- 4) organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania grup wsparcia i specjalistycznego poradnictwa,
- 5) prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym,
- 6) wyznaczenie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Do kompetencji samorządu województwa należy organizowanie i prowadzenie ośrodków adopcyjnych oraz prowadzenie ośrodka preadopcyjnego i regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej.

Zgodnie z art. 182 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zadania powiatu w zakresie pieczy zastępczej starosta wykonuje za pośrednictwem powiatowego centrum pomocy rodzinie oraz organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Starosta Słupski zarządzeniem nr 91/2011 z dnia 3 października 2011 roku organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie wyznaczył Powiatowe Centrum

Pomocy Rodzinie w Słupsku, w związku z czym większość zadań powiatu z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej realizowanych jest przez tę jednostkę.

Art. 180 pkt 1 wyżej cytowanej ustawy zobowiązuje powiat do opracowania i realizacji 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych. Ostatni program obowiązywał w latach 2018 – 2020.

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Powiatu Słupskiego na lata 2021 – 2023 został opracowany przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Słupsku we współpracy z Centrum Administracyjnym Domów dla Dzieci. Program poddany został konsultacjom z Radą Działalności Pożytku Publicznego oraz organizacjami pozarządowymi. W Programie wskazano na konieczność kontynuacji działań rozwijających i wspierających rodzinną pieczę zastępczą oraz osób usamodzielniających, a także realizacji działań zmierzających do profesjonalizacji pieczy zastępczej funkcjonującej w powiecie.

II. REKOMENDACJE DLA POWIATOWEGO PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ NA LATA 2021 – 2023

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Powiatu Słupskiego na lata 2021 – 2023 wpisuje się w następujące dokumenty strategiczne:

1. Projekt Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 stanowiący załącznik do uchwały nr 914/190/20 Zarządu Województwa Pomorskiego z dnia 15.10.2020 r., który w ramach celu operacyjnego – Wrażliwość społeczna zakłada m.in. rozwój usług społecznych, w szczególności w formule zdeinstytucjonalizowanej na rzecz rodzin, a także realizację programów w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
2. Projekt Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Słupskiego na lata 2021 – 2025, która w ramach celu Stabilna Rodzina zakłada działania zmierzające do zapewnienia wysokiej jakości pieczy zastępczej.

III. CHARAKTERYSTYKA I ANALIZA RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE SŁUPSKIM

Rodzina zastępcza to oparta na modelu wychowania rodzinnego forma pieczy zastępczej nad dziećmi i młodzieżą pozbawionymi trwale lub czasowo opieki rodziców biologicznych, która w wypełnianiu swoich funkcji kieruje się dobrem przyjętego dziecka i poszanowaniem jego praw. Rodzina zastępcza zapewnia dziecku warunki rozwoju i wychowania odpowiednie do jego stanu zdrowia i poziomu rozwoju, w tym: odpowiednie warunki bytowe, możliwości rozwoju fizycznego i społecznego, możliwości zaspakajania indywidualnych potrzeb dziecka, możliwości właściwej edukacji i rozwoju zainteresowań, odpowiednie warunki do odpoczynku i organizacji czasu wolnego.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są: rodzina zastępcza i rodzinny dom dziecka. Rodziny zastępcze dzielą się na: spokrewnione, które tworzą małżonkowie lub osoba będąca wstępnym lub rodzeństwem dziecka, niezawodowe i zawodowe, w tym zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowe specjalistyczne. Rodziny niezawodowe, zawodowe oraz rodzinne domy dziecka tworzą małżeństwa lub osoby niepozostające w związku małżeńskim, niebędące wstępnymi lub rodzeństwem dziecka. W rodzinach zawodowych i niezawodowych możliwe jest umieszczenie do trójki dzieci, natomiast w rodzinnych domach dziecka – ośmioro. Przekroczenie ww. limitów jest możliwe w razie konieczności umieszczenia rodzeństwa, jednakże musi odbyć się to za zgodą odpowiednio rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka i po uzyskaniu pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

W powiecie słupskim w latach 2017 – 2019 w ogólnej liczbie rodzin zastępczych dominowały rodziny spokrewnione. Rodziny niezawodowe stanowiły od 20 do 26 % ogółu rodzin, z tendencją malejącą. Liczba rodzin zawodowych i rodzinnych domów dziecka kształtowała się na najniższym poziomie, jednakże wskaźnik ten systematycznie wzrastał z 10,8 % w 2017 roku do 13,1 % w 2019. Analogicznie również rosła liczba miejsc w zawodowych formach pieczy zastępczej. Liczba dzieci przebywających w tych formach pieczy nieznacznie wzrosła w roku 2019, w porównaniu z wcześniejszymi latami 2017 i 2018, w których była wartością stałą. Najwięcej dzieci przebywało w rodzinach spokrewnionych, liczba dzieci podobnie jak w pozostałych typach rodzin utrzymywała się na względnie stałym poziomie. Jedynie w rodzinach niezawodowych widoczny był spadek z 23,7 % w 2017 roku do 18,4 % w 2019.

Tabela 1.

Liczba rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka w powiecie słupskim w latach 2017 – 2019 (stan na 31 grudnia)

Rodzinna piecza zastępcza	2017		2018		2019	
	L	%	L	%	L	%
Spokrewnione	93	62,84	99	66	98	67,12
Niezawodowe	39	26,35	35	23,34	29	19,86
Zawodowe, w tym:	10	6,76	8	5,33	11	7,53
pogotowia rodzinne	4	2,70	3	2,00	3	2,05
specjalistyczne	1	0,68	1	0,66	1	0,68
Rodzinne domy dziecka	6	4,05	8	5,33	8	5,49
OGÓLEM	148	100	150	100	146	100

Tabela 2.

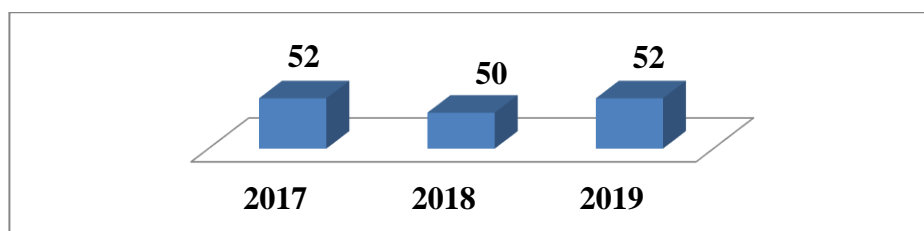
Liczba dzieci w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka w powiecie słupskim w latach 2017 – 2019 (stan na 31 grudnia)

Dzieci umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej	2017		2018		2019	
	L	%	L	%	L	%
Rodziny spokrewnione	123	49,40	131	52,19	129	52,65
Rodziny niezawodowe	59	23,69	52	20,72	45	18,37
Rodziny zawodowe, w tym:	32	12,85	16	6,37	22	8,98
pogotowia rodzinne	16	6,43	6	2,39	7	2,86
specjalistyczne	1	0,40	2	0,80	3	1,22
Rodzinne domy dziecka	35	14,06	52	20,72	49	20
OGÓLEM	249	100	251	100	245	100

Powiat jest zobowiązany do ponoszenia wydatków na pokrycie kosztów pobytu dziecka w rodzinie zastępczej na terenie innego powiatu, w przypadku gdy miejscem zamieszkania przed umieszczeniem dziecka po raz pierwszy w pieczy zastępczej był powiat słupski. Koszty utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów pokrywane są na podstawie porozumień zawartych między powiatami. W ostatnich trzech latach w rodzinach zastępczych w innych powiatach przebywało odpowiednio w 2017 r. – 52, w 2018 r. – 50, w 2019 r. – 52 dzieci. Stała tendencja świadczy o tym, że dzieci pozbawione opieki rodziców biologicznych głównie pozostają w rodzinach w powiecie. Jedynie w sytuacjach, kiedy mogą zaopiekować się nimi najbliżsi członkowie rodziny, mieszkający w innych powiatach umieszczane są poza powiatem słupskim. W roku 2019 do rodzin w innych powiatach trafiło 7 dzieci. Pozostałe przebywające tam dzieci umieszczane były w poprzednich latach.

Wykres 1.

Liczba dzieci z powiatu słupskiego przebywających w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów w latach 2017 – 2019

W strukturze rodzin zastępczych, w przypadku rodzin spokrewnionych i niezawodowych dominują rodziny sprawujące opiekę nad 1 dzieckiem. Najbardziej liczebne są rodzinne domy dziecka, w których co do zasady przebywało powyżej 4 dzieci.

Tabela 3.

Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka wg liczby dzieci w nich umieszczonych (stan na dzień 31 grudnia).

Liczba dzieci w rodzinie	Rodziny spokrewnione			Rodziny niezawodowe			Rodziny zawodowe			Rodzinne domy dziecka		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019
1 dziecko	69	72	72	29	26	20	1	1	2	0	0	0
2 dzieci	18	22	21	5	5	5	3	3	4	0	0	0
3 dzieci	6	5	5	3	3	3	3	3	4	1	0	1
4 dzieci	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	1
5 dzieci	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2	3	1
6 dzieci	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	1
7 i więcej	0	0	0	1	1	1	1	0	0	1	4	4
Razem	93	99	98	39	35	29	10	8*	11*	6	8	8

*w tym jedna rodzina zastępcza zawodowa bez dziecka

Tabela 4.

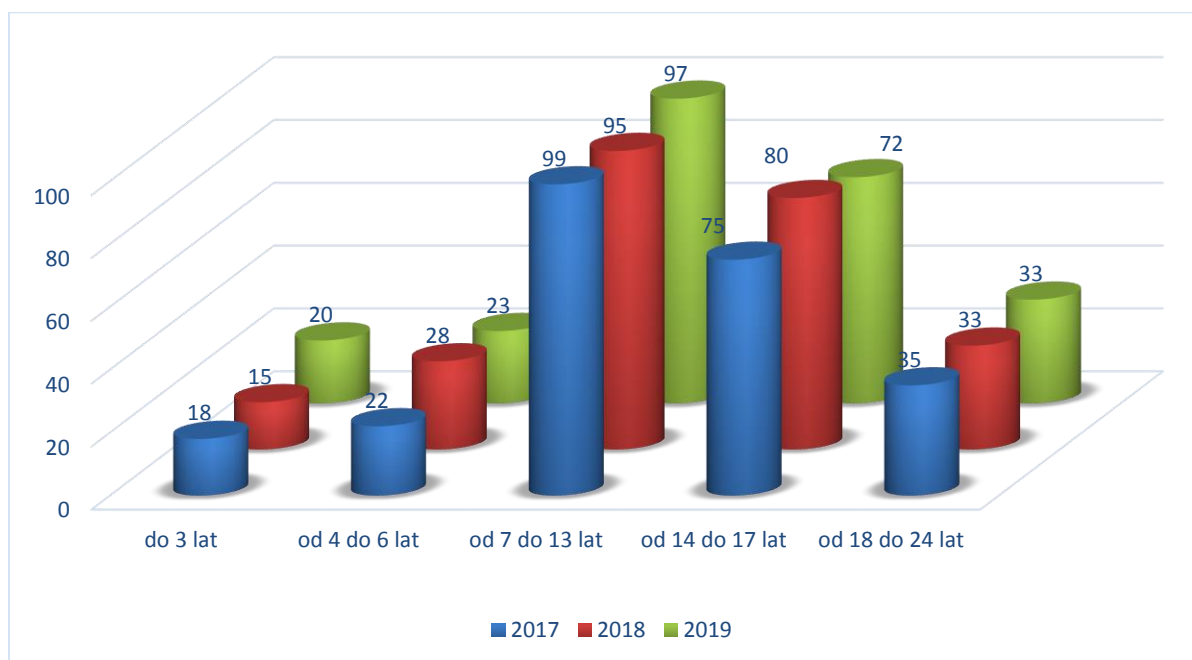
Wiek dzieci pozostających w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka w latach 2017 – 2019 (stan na dzień 31 grudnia)

Wiek dzieci	Rodziny spokrewnione			Rodziny niezawodowe			Rodziny zawodowe			Rodzinne domy dziecka		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019
0	0	0	0	1	0	0	2	1	2	0	1	0
1 – 3	3	4	5	2	3	1	7	3	6	3	3	6
4 – 6	8	9	10	4	4	1	4	4	4	6	11	8
7 – 13	46	49	46	24	20	20	14	5	9	15	21	22
14 – 17	44	52	47	21	17	17	3	1	0	7	10	8
18 – 24	22	17	21	7	8	6	2	2	1	4	6	5
Razem	123	131	129	59	52	45	32	16	22	35	52	49

Wykres 2.

Wiek dzieci pozostających w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka w latach 2017 – 2019 (bez podziału na formy rodzinnej pieczy zastępczej).

W rodzinach zastępczych najliczniejszymi grupami wiekowymi są dzieci w wieku od 7 do 13 lat oraz dzieci w przedziale wiekowym od 14 do 17 lat. Dla dzieci najmłodszych miejsca zapewnione są głównie w rodzinach zawodowych i rodzinnych domach dziecka. Najwięcej dorosłych wychowanków przebywa w rodzinach spokrewnionych.

Tabela 5.

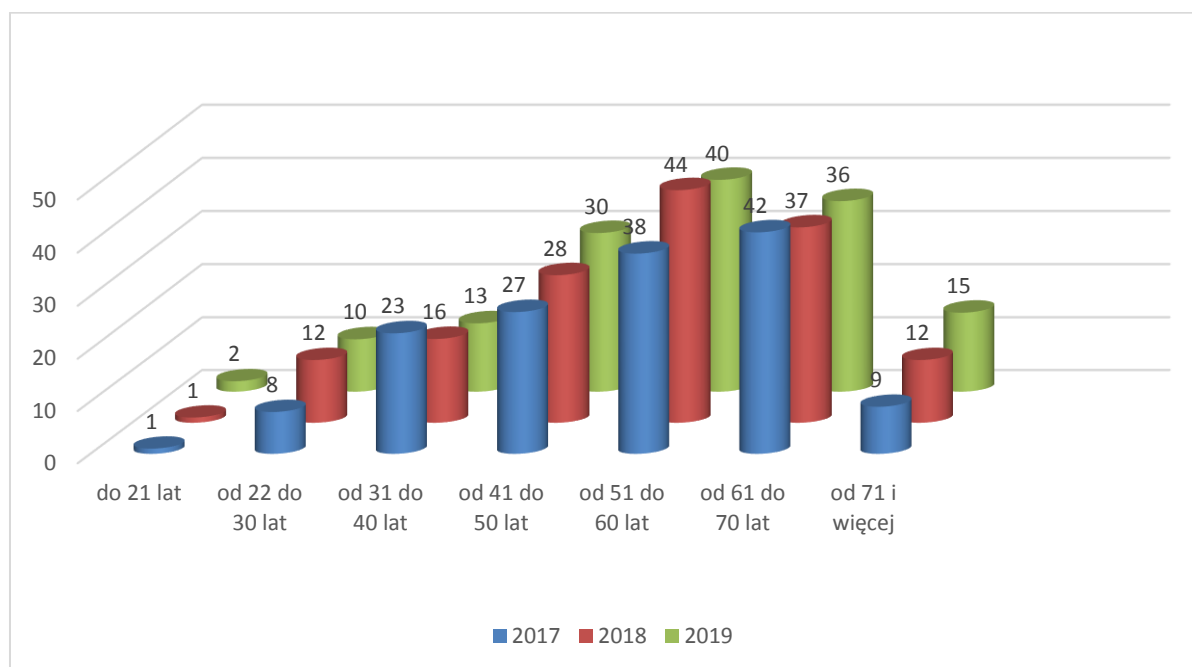
Wiek rodziców zastępczych w powiecie ślupskim w latach 2017 – 2019 (stan na dzień 31 grudnia, bez rodzin które sprawują opiekę nad pełnoletnimi wychowankami)

Wiek rodziców zastępczych	Rodziny spokrewnione			Rodziny niezawodowe			Rodziny zawodowe			Rodzinne domy dziecka		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019
do 21 lat	1	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22 – 30	6	11	10	2	1	0	0	0	0	0	0	0
31 – 40	6	3	2	14	11	10	3	1	1	0	1	0
41 – 50	7	8	10	16	15	11	2	1	4	2	4	5
51 – 60	24	28	27	7	7	6	5	6	6	2	3	1
61 – 70	40	36	32	0	1	2	0	0	0	2	0	2
71 i więcej	9	12	15	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Razem	93	99	98	39	35	29	10	8	11	6	8	8

Najwięcej jest rodzin zastępczych w przedziale wiekowym 61 – 70 lat oraz 51 – 60 lat. Taka sytuacja jest konsekwencją tego, iż dominującymi w strukturze rodzin zastępczych są rodziny spokrewnione, które najczęściej tworzą dziadkowie. Rodziny niezawodowe stanowią natomiast głównie osoby w wieku od 31 do 50 lat.

Wykres 3.

Wiek rodziców zastępczych w powiecie słupskim w latach 2017 – 2019 (bez podziału na typy rodzin)

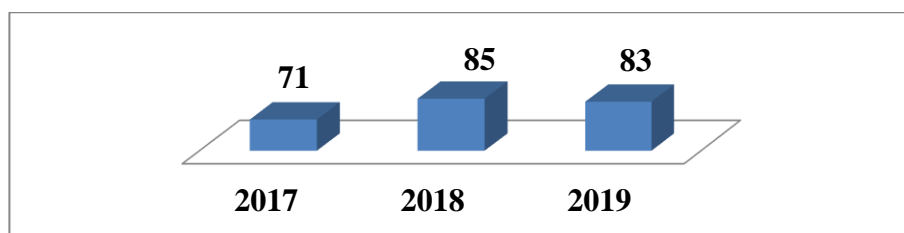

Zgodnie z założeniami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej organizator rodzinnej pieczy zastępczej wspiera funkcjonowanie rodzin m. in. poprzez pracę koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, udzielanie szerokiego wsparcia specjalistycznego, organizowanie wolontariatu, zatrudnianie osób do pomocy w przypadku rodzin opiekujących się większą liczbą dzieci oraz umieszczanie dzieci w rodzinach pomocowych.

W latach 2017 – 2019 rodzinom zastępczym oraz rodzinnym domom dziecka udzielano pomocy w formie zapewnienia wsparcia koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Koordynator może pracować maksymalnie z piętnastoma rodzinami zastępczymi lub rodzinnymi domami dziecka. Liczbę rodzin objętych opieką koordynatora w latach 2017 – 2019 przedstawia poniższy wykres.

Wykres 4.

Liczba rodzin zastępczych objętych opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2017 – 2019

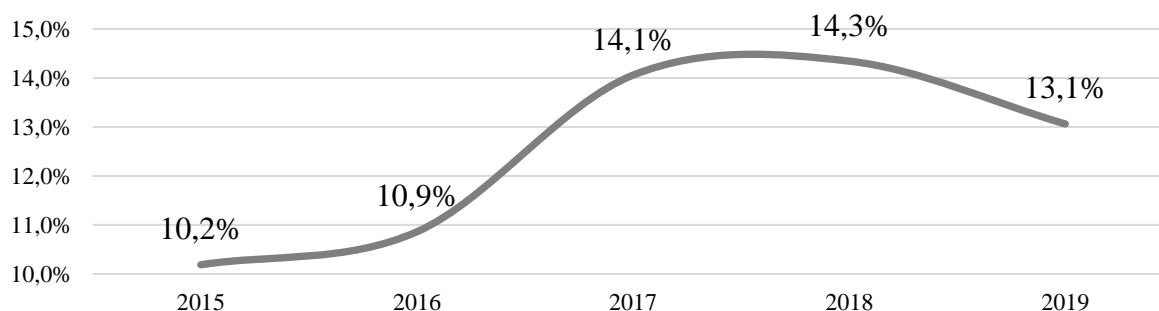

W analizowanych latach wsparciem koordynatora obejmowano niewiele ponad połowę struktury rodzinnej pieczy zastępczej powiatu. Na koniec 2019 roku były to 83 rodziny i rodzinne domy dziecka, w których przebywało łącznie 165 dzieci. Rodziny nieobjęte wsparciem koordynatora współpracowały ze specjalistami pracy z rodziną, którzy pod swoją opieką posiadali przeciętnie 21 rodzin.

Dzieci umieszczane w pieczy zastępczej wymagają intensywnej pracy w kierunku wyrównywania ich braków rozwojowych będących skutkiem dotychczasowych zaniedbań środowiskowych. Coraz więcej wychowanków posiada różnego rodzaju zaburzenia rozwojowe oraz problemy zdrowotne, co wymaga specjalistycznego wsparcia, terapii i bieżącej, intensywnej pracy. Na uwagę zasługuje również fakt wzrastającego procentu dzieci, które posiadają orzeczenie o niepełnosprawności. W latach 2015-2018 odsetek ten wzrósł z 10,2% do 14,3% w konsekwencji rosnącej liczby dzieci z 27 do 36. W 2019 roku w rodzinnej pieczy zastępczej było 32 dzieci z niepełnosprawnościami.

Wykres 5.

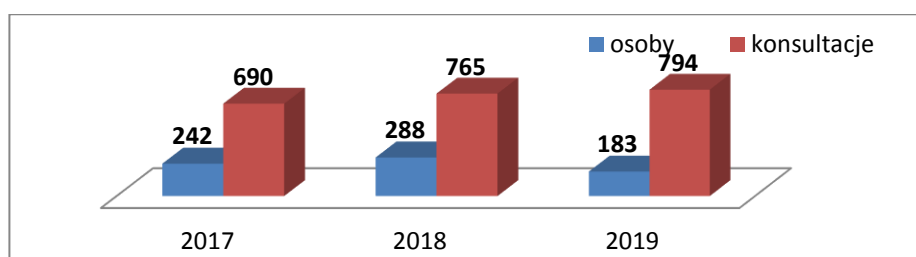
Odsetek dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności w pieczy zastępczej w latach 2015-2019

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie zatrudnia specjalistów, którzy na bieżąco udzielają wsparcia rodzinom i dzieciom wymagającym pomocy. Dane dotyczące wsparcia prezentuje poniższy wykres. Jak wynika z poniższego potrzeby w tym zakresie rosną.

Wykres 6.

Dzieci i rodziny korzystające ze wsparcia specjalistycznego Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie (psycholog, pedagog, prawnik) w latach 2017 – 2019

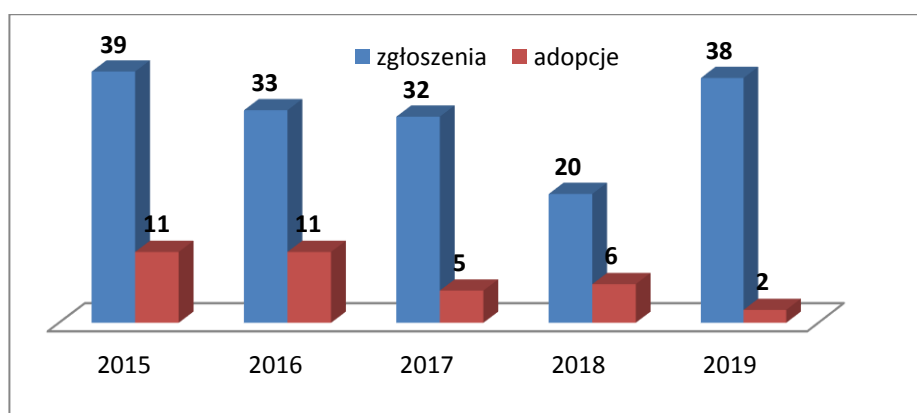

Rodzice zastępczy korzystają również z usług innych instytucji i organizacji zapewniając wychowankom dostęp do specjalistycznej pomocy, np. psychiatrów, terapeutów, logopedów, rehabilitantów, usług poradni psychologiczno – pedagogicznych, itp.

W ostatnich latach znacząco spadła liczba dzieci przysposobionych, z 11 dzieci w 2015 i 2016 roku do zaledwie 2 dzieci, które adoptowano w 2019 roku. Jednocześnie prawie każdego roku (poza 2018) ponad 30 dzieci z uregulowaną sytuacją prawną z rodzinnej pieczy zastępczej zgłaszanych było do Pomorskiego Ośrodka Adopcyjnego. Spadek liczby dzieci przysposobianych związany jest z ograniczeniem możliwości adopcji zagranicznej, nierozdzielaniem rodzeństw, większą liczbą dzieci obciążonych różnymi jednostkami chorobowymi, przy jednoczesnym braku zainteresowania ze strony potencjalnych rodziców adopcyjnych licznymi rodzeństwami, dziećmi starszymi i wymagającymi wsparcia specjalistycznego. Tendencja spadkowa w tym obszarze wiąże się również z koniecznością wieloletniego przebywania dzieci w pieczy zastępczej, praktycznie do dorosłości.

Wykres 7.

Dzieci zgłaszane do przysposobienia i adoptowane w latach w latach 2015 – 2019

W latach 2017 – 2019 w wyniku prowadzonej promocji rodzicielstwa zastępczego pozyskiwano nowych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, głównie jednak niezawodowej. Przeszkolono łącznie 22 osoby, natomiast do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zakwalifikowano 22 kandydatów – 22 na rodziny niezawodowe i 17 na rodziny zawodowe. W wyniku prowadzonych procedur utworzono 8 nowych zawodowych form pieczy zastępczej, w tym 1 rodzinny dom dziecka. Cztery rodziny zawodowe zostały przekształcone w rodzinne domy dziecka. Rozwiązano 3 rodzinne domy dziecka – 1 ze względu na emeryturę prowadzących RDD, 2 rodziny natomiast kontynuowały współpracę jako niezawodowe.

W analizowanym okresie podjęto również wiele działań zmierzających do poprawy funkcjonowania rodzinnej pieczy zastępczej i przeciwdziałania sytuacjom kryzysowym. Organizowano szkolenia podnoszące kompetencje wychowawcze rodzin, udzielano szerokiego wsparcia psychologicznego, pedagogicznego i prawnego. Prowadzono grupy wsparcia, a w sytuacjach tego wymagających zapewniano rodziny pomocowe. Prowadzono działania wzmacniające i szkoleniowe dla wychowanków pieczy zastępczej. Współpracowano z jednostkami pomocy społecznej i asystentami rodzin w celu zwiększenia szans dzieci na powrót do środowisk rodzinnych, efektem czego był powrót 21 dzieci do rodzin biologicznych (2017 – 8, 2018 – 10, 2019 - 3). Niepokojący jest jednak spadek tej liczby w ostatnim roku analizy. Niestety w 2020 do końca listopada tylko 1 dziecko z pieczy rodzinnej powróciło do środowiska naturalnego. Podejmowano również różnego rodzaju inicjatywy integrujące środowiska pieczy zastępczej, cyklicznie organizowano festyny dla rodzin zastępczych oraz zabawy mikołajkowe.

Mimo dużego wsparcia specjalistycznego rodzinnej pieczy zastępczej każdego roku występują przemieszczenia dzieci z pieczy rodzinnej do instytucjonalnej, w sytuacji kiedy rodzina nie radzi sobie z problemami dzieci lub wyczerpała możliwości oddziaływań na małoletnich, co jest negatywnym zjawiskiem. W roku 2017 z pieczy rodzinnej do instytucjonalnej trafiło 6 dzieci, natomiast w latach 2018 i 2019 po 7.

IV. CHARAKTERYSTYKA INSTYTUCJONALNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE SŁUPSKIM

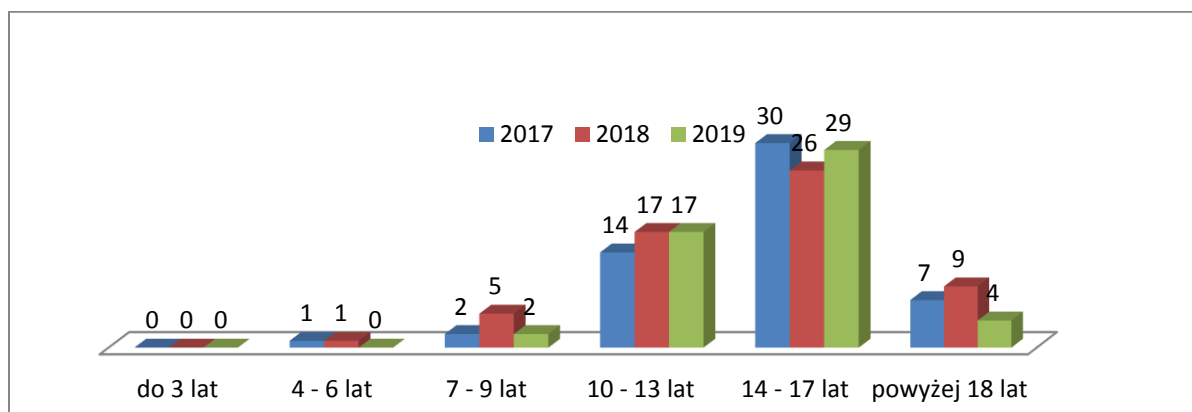
Instytucjonalną pieczę zastępczą w powiecie słupskim stanowią placówki opiekuńczo – wychowawcze typu socjalizacyjnego, rodzinnego i socjalizacyjno – interwencyjnego

posiadające łącznie 76 miejsc. W ramach Centrum Administracyjnego Domów dla Dzieci funkcjonuje pięć wyodrębnionych placówek opiekuńczo – wychowawczych: w tym trzy socjalizacyjne „Dom przy Kochanowskiego”, „Dom przy Tetmajera” i „Dom przy Kościuszki” w Ustce, każda z nich przeznaczona dla 14 wychowanków oraz „Mieszkanie przy Jagiełły” (od grudnia 2019 „Dom przy Lotha” w Słupsku) dla 12 wychowanków i placówka socjalizacyjno – interwencyjna „Dom przy Głogowej” z 14 miejscami, w tym 2 interwencyjnymi. Placówka opiekuńczo – wychowawcza zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspakaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, bytowe, społeczne i religijne. Realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku i umożliwia kontakt dziecka z rodzicami oraz innymi osobami bliskimi, a także podejmuje działania zmierzające do powrotu dzieci do rodzin biologicznych, o ile jest to możliwe. Placówka zapewnia również dzieciom dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych, a także obejmuje dziecko działaniami terapeutycznymi.

W placówkach prowadzonych przez Centrum Administracyjne Domów dla Dzieci przebywają głównie dzieci z powiatu słupskiego, ich wskaźnik kształtuje się na poziomie od 82 do 90 %. W roku 2017 było to 54 dzieci, w 2018 – 58 i 2019 – 52.

Wykres 8.

Dzieci przebywające w placówkach opiekuńczo – wychowawczych typu socjalizacyjnego CADdD w latach 2017 – 2019 z uwzględnieniem wieku dzieci (stan na 31 grudnia każdego roku)

Ponad 50 % wychowanków placówek socjalizacyjnych to dzieci w wieku od 14 do 17 lat, ok. 30 % to dzieci w wieku 10 – 13 lat. Dorośli wychowankowie przebywający w placówkach to od 8 do 16 % ogólnej liczby dzieci. W placówkach innych niż rodzinna na

koniec 2019 roku przebywało tylko 2 dzieci w wieku do 9 lat, były to dzieci, których starsze rodzeństwo również umieszczono w placówkach. Stan ten odpowiada założeniom ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zakładającej kierowanie dzieci poniżej 10 roku życia do rodzinnej pieczy zastępczej.

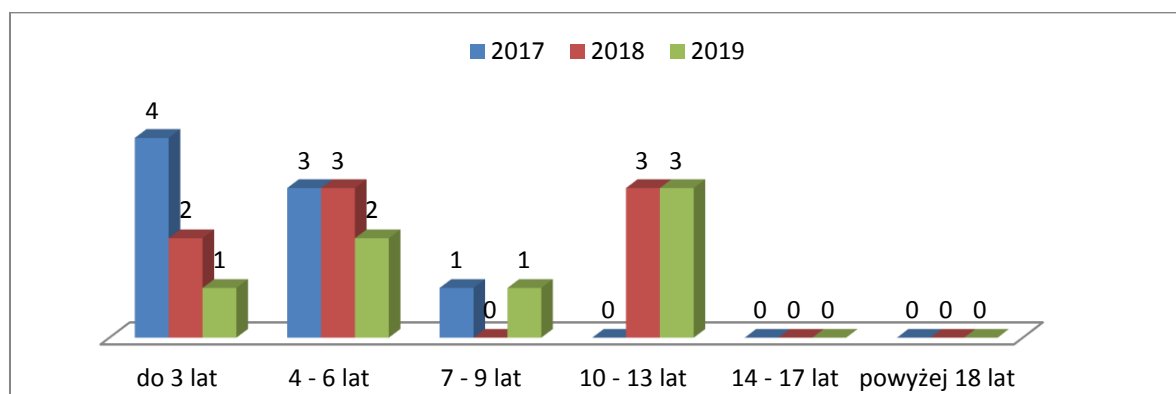
W przypadku posiadania wolnych miejsc do placówki kierowane są dzieci spoza powiatu słupskiego. Wówczas powiat kierujący dzieckiem pokrywa koszty jego utrzymania w placówce. Takich skierowań było: w 2017 – 8. W latach 2018 i 2019 do placówek nie przyjęto dzieci z innych powiatów.

W powiecie słupskim funkcjonuje jedna placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego. Istnieje w niej możliwość umieszczania dzieci w wieku od urodzenia do pełnoletności. Jest formą pieczy instytucjonalnej najbardziej zbliżoną do rodzinnej. Umożliwia ona wspólne wychowywanie i opiekę licznemu rodzeństwu. Dyrektor placówki zobowiązany jest do współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i asystentem rodziny.

Placówka rodzinna prowadzona jest na zlecenie powiatu słupskiego przez Fundację Rodzinnej Opieki Zastępczej „Więzi Rodzinne” w miejscowości Lulemino. Funkcjonuje pod nazwą „Gniazdo Rodzinne”. Zgodnie z decyzją Wojewody Pomorskiego dysponuje 8 miejscami, a w razie konieczności umieszczenia rodzeństwa maksymalnie 10 miejscami. Wiek dzieci przebywających w placówce rodzinnej przedstawia poniższy wykres.

Wykres 9.

Dzieci przebywające w placówce opiekuńczo – wychowawczej „Gniazdo rodzinne” w latach 2017 – 2019 wg wieku (stan na 31 grudnia danego roku)

W placówce rodzinnej zapewniono miejsca dla licznych rodzeństw w różnym wieku, jednakże w analizowanych latach przebywały tam głównie dzieci w wieku od urodzenia do 13 roku życia.

W placówkach poza powiatem słupskim dzieci umieszczane są tylko w szczególnie uzasadnionych sytuacjach. Najczęściej jest to spowodowane koniecznością skorzystania ze specjalistycznych form instytucjonalnej pieczy zastępczej, takich jak regionalna placówka opiekuńczo–terapeutyczna. W analizowanych latach nie było konieczności poszukiwania miejsc w placówkach socjalizacyjnych poza powiatem, tylko 1 dziecko do 2018 roku przebywało w regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej. W ostatnim roku analizy żadne dziecko z powiatu słupskiego nie przebywało w placówkach na terenie innych powiatów.

Analogicznie do sytuacji w pieczy rodzinnej wychowankowie placówek opiekuńczo – wychowawczych w coraz większym stopniu wymagają wsparcia specjalistycznego, a niejednokrotnie długotrwałego oddziaływania terapeutycznego lub leczenia. Pomoc psychologiczna i pedagogiczna świadczona jest w ramach kadry zatrudnionej w Centrum Administracyjnym Domów dla Dzieci, poza tym coraz częściej kadra zmuszona jest do korzystania z pomocy specjalistów zewnętrznych. Dzieci przebywające w placówkach obejmowane były działaniami terapeutycznymi – w roku 2017 było to 23 dzieci, w 2018 – 21, a w 2019 – 21. W roku 2017 15 dzieci leczonych było psychiatrycznie, w 2018 – 19, a w 2019 – 17. Miało miejsce 6 hospitalizacji psychiatrycznych w 2017 roku, w 2018 – 3 i w 2019 – 6. W placówkach przebywają również dzieci z orzeczoną niepełnosprawnością: w 2017 – 8 dzieci, w 2018 – 9, w 2019 – 8.

Liczba wychowanków przebywających w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii wzrosła w 2018 roku, po czym w kolejnym roku spadła o połowę, co było pozytywną tendencją świadczącą o efektywnej pracy wychowawczej. Na koniec grudnia 2017 liczba wychowanków przebywających w MOW/MOS wynosiła 7, podczas gdy na dzień 31 grudnia 2018 roku – 10, a na koniec 2019 – 5. W roku 2020 ponownie nastąpił niewielki wzrost – w ostatnim kwartale 7 dzieci przebywało w MOW/MOS.

W wyniku współpracy kadry placówek opiekuńczo – wychowawczych z ośrodkami pomocy społecznej oraz rodzinami dzieci w ostatnich trzech latach 12 wychowanków powróciło do rodzin biologicznych (8 – w roku 2017 i 4 – w 2019). W roku 2018 żadne dziecko z placówek opiekuńczo – wychowawczych nie powróciło do rodziny biologicznej. Niestety jest to stała tendencja malejąca, dla porównania w roku 2016 do środowisk naturalnych powróciło 15 dzieci.

V. USAMODZIELNIANI WYCHOWANKOWIE PIECZY ZASTĘPCZEJ

Pełnoletni wychowankowie opuszczający rodzinną i instytucjonalną pieczę zastępczą mają prawo do wsparcia ich procesu usamodzielnienia poprzez przyznanie pomocy na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie oraz zagospodarowanie, a także udzielenie pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych oraz zatrudnienia. Wychowankom opuszczającym pieczę zapewnia się również pomoc prawną i psychologiczną. Warunkiem korzystania ze wsparcia jest wskazanie co najmniej na rok przed osiągnięciem pełnoletności opiekuna usamodzielnienia oraz opracowanie wspólnie z nim indywidualnego programu usamodzielnienia, w którym określa się sposób uzyskania przez osobę usamodzielnianą wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych oraz działania zmierzające do uzyskania odpowiednich warunków mieszkaniowych oraz podjęcia przez osobę usamodzielnianą zatrudnienia. Liczbę usamodzielnianych wychowanków pozostających w procesie usamodzielnienia w analizowanych latach, a także liczbę osób korzystających z poszczególnych form wsparcia przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6.

Usamodzielniani wychowankowie pieczy zastępczej w latach 2017 – 2019 (stan na 31.12)

Usamodzielniani wychowankowie korzystający ze wsparcia	Opuszczający rodzinną pieczę			Opuszczający instytucjonalną pieczę		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019
Liczba osób w procesie usamodzielnienia	78	72	68	28	20	37
Korzystający z pomocy na kontynuowanie nauki	57	42	43	16	14	25
Korzystający z pomocy na usamodzielnienie	4	3	2	1	0	5
Korzystający z pomocy na zagospodarowanie	6	11	3	3	2	3
Korzystający z mieszkania chronionego	3	3	3	0	1	1

Najwięcej wychowanków korzysta ze wsparcia na kontynuację nauki, bowiem jest to forma comiesięcznej, stałej pomocy, którą wychowanek kontynuujący kształcenie może otrzymywać do 25 roku życia. Nie wszyscy opuszczający pieczę kontynuują naukę. W analizowanych latach było to od 61 do 69 % osób usamodzielnianych.

Nową formą wsparcia, która pojawiła się w 2017 roku jest możliwość czasowego zamieszkania w mieszkaniu chronionym prowadzonym przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Słupsku. W pierwszym roku jego funkcjonowania już 5 osób skorzystało z tej pomocy, natomiast na koniec 2019 roku w mieszkaniu przebywały 4 osoby. Identyfikacja sytuacji wyglądała rok wcześniej.

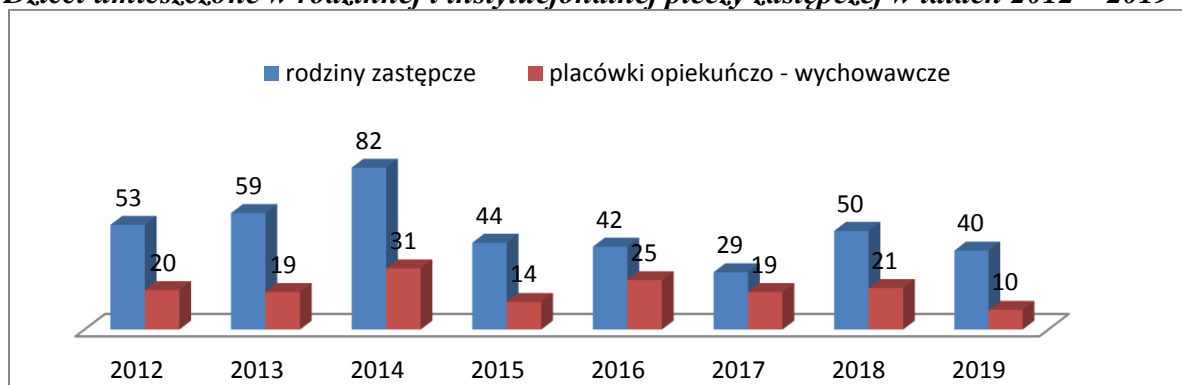
Przeciętnie około 70 % wychowanków opuszczających pieczę zastępczą kontynuuje naukę i realizuje postanowienia zawarte w indywidualnym programie usamodzielnienia. Warto dodać, że prawie 30 % funkcjonujących indywidualnych programów usamodzielnienia każdego roku podlega modyfikacji ze względu na zmianę sytuacji osobistej wychowanka, co wskazuje na niestabilność ich procesu usamodzielnienia i dużą zmienność podejmowanych decyzji. Osoby usamodzielniane zmieniają szkoły, miejsca zamieszkania, nieumiejętnie rozwiązują przejściowe problemy. Te wyniki jednoznacznie wskazują na konieczność intensyfikowania działań na rzecz aktywizowania wychowanków i nabywania przez nich umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia.

VI. ANALIZA ZAGROŻEŃ ŚRODOWISK RODZIN NATURALNYCH

W ostatnich dwóch latach, po spadku liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej obserwowanym do 2017 roku nastąpił ponowny wzrost umieszczeń, głównie w pieczy rodzinnej. W placówkach w roku 2019 umieszczonych zostało jedynie 20% dzieci. Tak niski wskaźnik jest pozytywną tendencją, bowiem dzieci trafiają głównie do środowisk rodzinnych. Powodem tego jest wiek dzieci, które poniżej 10 roku życia nie mogą być kierowane do pieczy instytucjonalnej. Ponadto dla dzieci, które nie mogą przebywać w swoich domach w pierwszej kolejności poszukiwane są rodziny spokrewnione – dziadkowie i rodzeństwo.

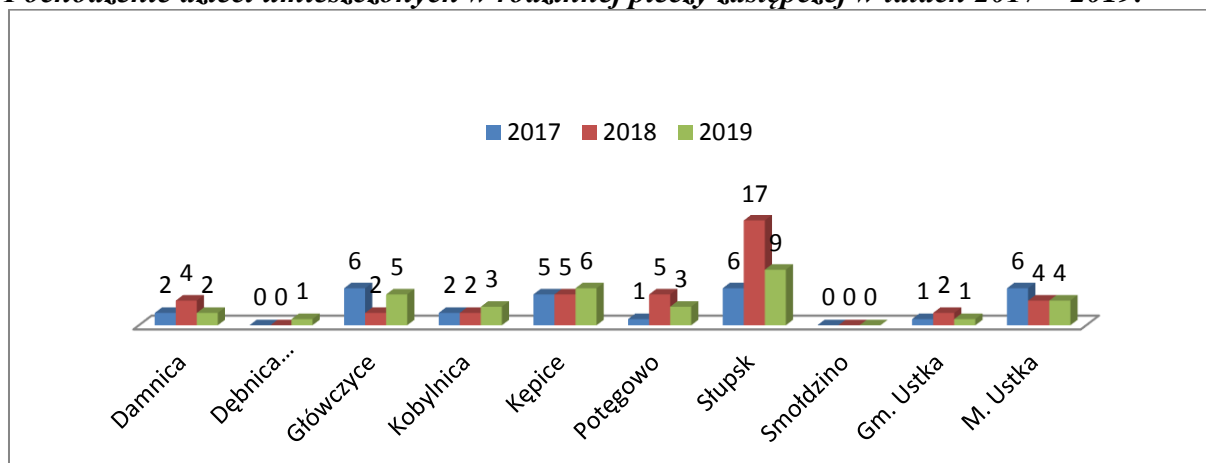
Wykres 10.

Dzieci umieszczone w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2012 – 2019

Wykres 11.

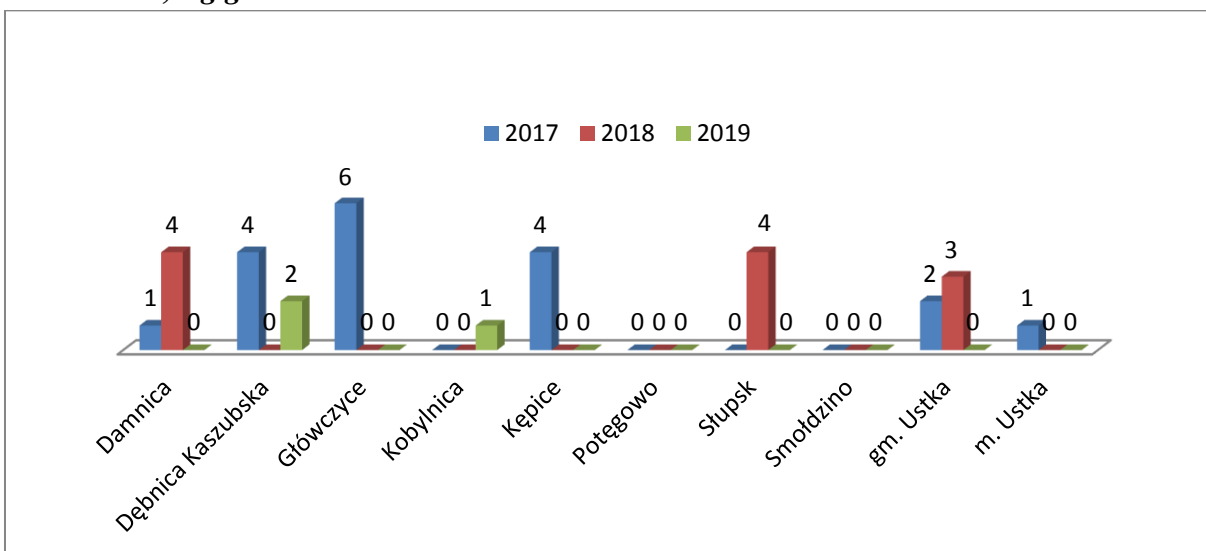
Pochodzenie dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2017 – 2019.

Do rodzin zastępczych z gmin powiatu słupskiego w roku 2017 skierowano 29 dzieci, w roku 2018 – 41, a w roku 2019 – 34. W okresie ostatnich trzech lat najwięcej dzieci do rodzin zastępczych trafiło z gmin: Słupsk (32), Kępice (16) i miasta Ustka (14). Najmniej dzieci umieszczanych było z gmin: Dębница Kaszubska (1), gmina Ustka (4 dzieci), Kobylnica (7). Żadnego dziecka w pieczy zastępczej nie umieszczono z gminy Smółdzino.

Wykres 12.

Pochodzenie dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo–wychowawczych w latach 2017 – 2019, wg gmin

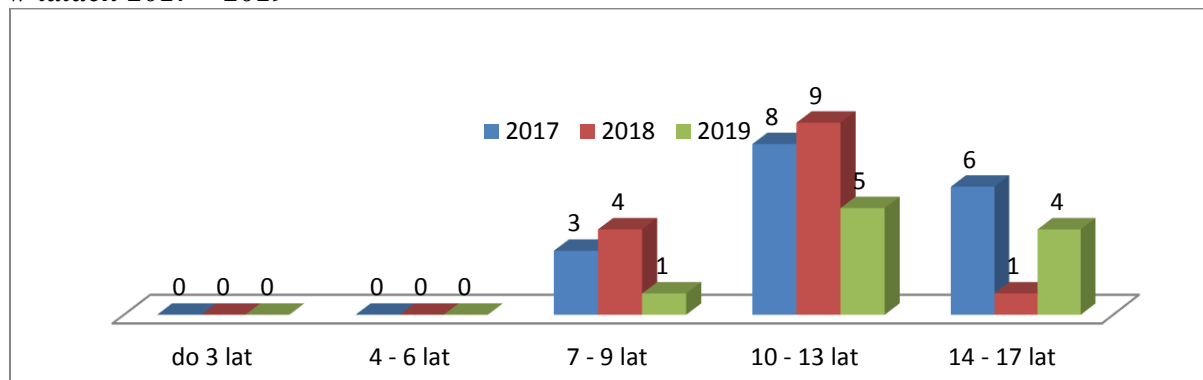
Do placówek opiekuńczo–wychowawczych bezpośrednio z rodzin biologicznych trafia systematycznie mniej dzieci. W analizowanych latach najwięcej dzieci trafiło z gmin: Dębница Kaszubska i Główczyce (po 6 dzieci), najmniej z gminy Kobylnica i miasta Ustki (po 1 dziecku), żadnych umieszczeń nie było z gminy Smółdzino i Potęgowo.

Dla dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej szukano miejsca przede wszystkim w rodzinnych formach. W latach 2017 – 2019 około 70 % dzieci umieszczanych poza środowiskiem rodziców biologicznych trafiło do rodzinnej pieczy zastępczej. Sytuacja ta jest zgodna z założeniami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, której celem było wypracowanie zmian pozwalających na umieszczenie dzieci czasowo pozbawionych opieki rodziny biologicznej przede wszystkim w rodzinnych formach pieczy.

W latach 2015 – 2017 w placówkach innych niż rodzinna umieszczano głównie dzieci w wieku powyżej 10 roku życia. Dzieci młodsze trafiały tam tylko ze starszym rodzeństwem. W analizowanych latach najliczniejszą grupę dzieci umieszczanych w placówkach opiekuńczo–wychowawczych stanowiły dzieci w wieku od 10 do 13 lat.

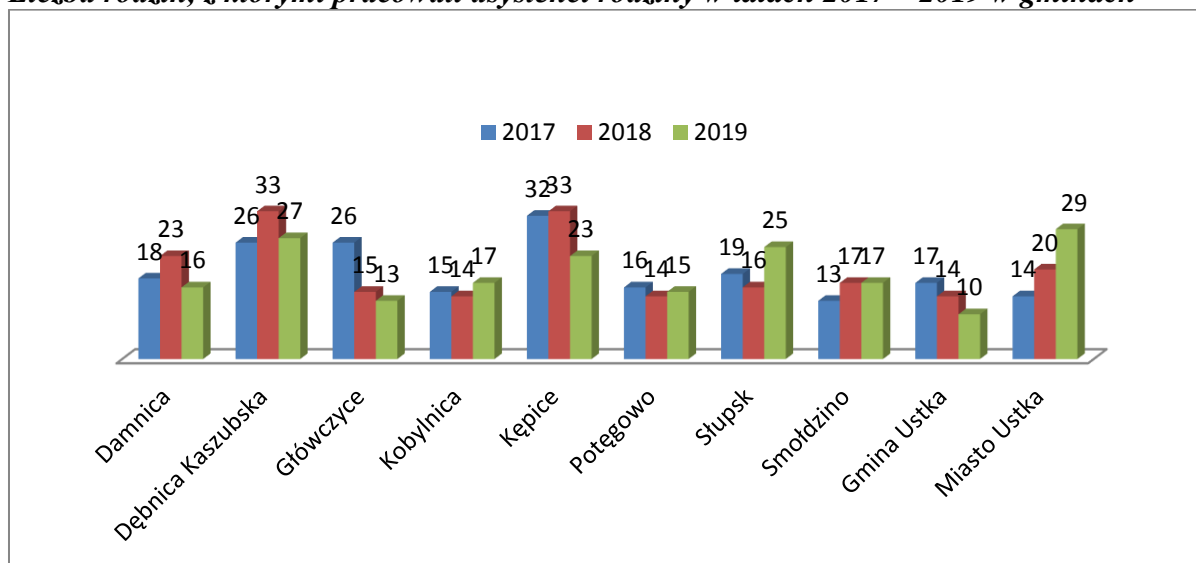
Wykres 12.

Wiek dzieci kierowanych do placówek opiekuńczo–wychowawczych innych niż rodzinna w latach 2017 – 2019

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadziła na poziomie gmin nowy zawód – asystenta rodziny, którego zadaniem jest praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo–wychowawczych. Asystent udziela pomocy rodzinom w wypełnianiu podstawowych obowiązków, rozwiązywaniu różnego rodzaju problemów, pracuje z rodziną również w sytuacji czasowego umieszczenia dzieci poza środowiskiem naturalnym. Rolą asystenta jest doprowadzenie do takiego funkcjonowania rodziny, aby dzieci w niej wychowywane mogły nadal przebywać w środowisku biologicznym. Obowiązek zatrudniania asystentów rodziny istnieje od 2015 roku, jednakże ośrodki pomocy społecznej w powiecie słupskim systematycznie wprowadzały nowe rozwiązania we wspieraniu rodziny i zatrudniały asystentów od 2012 roku. Zgodnie ze standardem ustawowym liczba rodzin, z którymi jeden asystent może prowadzić pracę jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednakże nie może ona przekroczyć 15.

Wykres 13.

Liczba rodzin, z którymi pracowali asystenci rodziny w latach 2017 – 2019 w gminach

Na koniec roku 2019 w sumie w powiecie słupeckim zatrudnionych było 16 asystentów rodziny, po jednym w gminach: Damnica, Główczyce, Kobylnica, Potęgowo, w pozostałych gminach po dwóch. W większości gmin asystenci pracują na etatach, tylko w gminie Smóldzino zatrudnienie odbywa się w oparciu o umowę cywilno – prawną. W roku 2017 z asystentem w powiecie słupeckim współpracowało 196 rodzin, podczas gdy w roku 2018 – 199, a w roku 2019 – 192. Asystenci pracowali również z rodzinami, których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej – w 2017 – z 30 takimi rodzinami, w 2018 – 24, 2019 – 29. W wyniku tej współpracy do rodzin biologicznych w roku 2019 powróciło 10 dzieci, natomiast w 2018 tylko 1. W porównaniu z poprzednimi latami jest to tendencja zdecydowanie malejąca, co jest bardzo negatywnym zjawiskiem i wpływa również na wzrost liczby dzieci przebywających w pieczy zastępczej do pełnoletności.

Na podstawie uzyskanych danych z ośrodków pomocy społecznej funkcjonujących w powiecie słupeckim sporządzono analizę rodzin zagrożonych odebraniem dzieci i umieszczeniem ich poza środowiskiem rodzinnym. Poniższa tabela przedstawia liczbę takich rodzin z podziałem na wiek oraz dzieci zagrożonych oddzieleniem od rodziny biologicznej i umieszczeniem w pieczy zastępczej.

Tabela 7.

Rodziny zagrożone odebraniem dzieci z podziałem na gminy powiatu słupskiego (wg danych uzyskanych z ośrodków pomocy społecznej)

GMINA/MIASTO	LICZBA RODZIN	LICZBA DZIECI	WIEK DZIECI	
			0 – 9 lat	10 – 18 lat
Damnica	0	0	0	0
Dębница Kaszubska	3	11	8	3
Główczyce	3	5	5	0
Kobylnica	3	7	6	1
Kępice	6	18	12	6
Potęgowo	2	3	2	1
Słupsk	3	6	3	3
Smoldzino	0	0	0	0
Gmina Ustka	8	26	11	15
Miasto Ustka	4	5	5	0
RAZEM	32	81	52	48

Wskazane przez gminy rodziny najczęściej objęte są pracą asystentów rodzin, nadzorami kuratorskimi, pracują z nimi również pracownicy socjalni ośrodków pomocy społecznej, pedagodzy szkolni, jednakże mimo interdyscyplinarnego wsparcia nie zawsze udaje się przeciwdziałać negatywnym skutkom ich funkcjonowania. Pożądanym rezultatem pracy ze wskazanymi rodzinami będzie pozostawienie dzieci w rodzinach naturalnych. Jednakże ze względu na skalę zagrożenia, biorąc pod uwagę także statystyki lat poprzednich istnieje duże prawdopodobieństwo konieczności umieszczenia niektórych dzieci w pieczy zastępczej. Stąd niezbędne jest zapewnienie przez powiat miejsc zarówno w pieczy rodzinnej, jak i instytucjonalnej.

VII. LIMIT RODZIN ZASTĘPCZYCH ZAWODOWYCH W LATACH 2021 – 2023

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadza obowiązek planowania i limitowania zawodowych rodzin zastępczych funkcjonujących w powiecie. Na podstawie analizy danych dotyczących funkcjonowania pieczy zastępczej, informacji gmin na temat zagrożeń w środowiskach rodzin biologicznych, uwzględniając realne możliwości finansowe powiatu, ustala się limit rodzin zastępczych zawodowych w latach 2021 – 2023, jak w poniższej tabeli.

Tabela 8.

Limit zawodowych rodzin zastępczych w powiecie słupskim na lata 2021 – 2023

Rok	Planowany limit rodzin zastępczych zawodowych, bez rodzinnych domów dziecka
2021	12
2022	14
2023	16

Limit nie uwzględnia rodzinnych domów dziecka. Obecnie w powiecie funkcjonuje 8 rodzinnych domów dziecka, które powstają na ogół na bazie już istniejących rodzin zastępczych zawodowych, po spełnieniu przez nich odpowiednich warunków oraz ukończeniu wymaganych szkoleń.

VIII. CELE I KIERUNKI DZIAŁANIA POWIATOWEGO PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ NA LATA 2021 – 2023

Celem głównym Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021 – 2023 jest tworzenie warunków do dalszego rozwoju systemu pieczy zastępczej w powiecie słupskim oraz profesjonalizacja udzielanego wsparcia.

Cele szczegółowe oraz kierunki działań Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021 – 2023 przedstawia poniższa tabela.

Cel 1	
Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej oraz integracja środowiska	
Zakładany efekt	
<i>Zakłada się stałe pozyskiwanie nowych kandydatów do pełnienia niezawodowych i zawodowych form pieczy zastępczej, a w konsekwencji zwiększenie liczby miejsc w rodzinnej pieczy. Istotne jest budowanie pozytywnego wizerunku rodzinnej pieczy zastępczej oraz stworzenie warunków do umożliwienia wymiany doświadczeń między rodzicami zastępczymi oraz budowanie właściwych relacji między wychowankami.</i>	
Realizator – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Słupsku.	
Zadania	Wskaźnik monitorujący
Promowanie idei rodzicielstwa zastępczego w środowisku oraz budowanie pozytywnego wizerunku rodzinnej pieczy zastępczej;	liczba zrealizowanych inicjatyw promujących rodzicielstwo zastępcze, liczba rozpropagowanych materiałów promocyjnych, liczba zrealizowanych publikacji dotyczących pozytywnego wizerunku pieczy zastępczej;

Pozyskiwanie kandydatów do prowadzenia rodzinnych form pieczy zastępczej;	liczba pozyskanych kandydatów do pełnienia poszczególnych form pieczy zastępczej;
Organizowanie szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze, do prowadzenia RDD i placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego;	liczba przeprowadzonych szkoleń dla kandydatów, liczba uczestników szkoleń dla kandydatów, liczba pozytywnie zakwalifikowanych kandydatów do pełnienia poszczególnych form pieczy zastępczej;
Organizowanie spotkań integracyjnych i okolicznościowych dla rodzinnej pieczy zastępczej;	liczba zorganizowanych spotkań, liczba osób uczestniczących w wydarzeniach;
Umożliwianie dostępu do zajęć rozwijających zainteresowania i talenty wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej;	liczba zorganizowanych zajęć/wydarzeń, liczba dzieci, które uczestniczyły w zajęciach/wydarzeniach;
Organizacja konkursów tematycznych kierowanych do dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej;	liczba zorganizowanych konkursów, liczba dzieci uczestnicząca w konkursach, liczba rodzin, z których dzieci uczestniczyły w konkursach;
Promowanie wolontariatu na rzecz pieczy zastępczej.	liczba podjętych inicjatyw z zakresu promowania wolontariatu, liczba publikacji w mediach/mediach społecznościowych dotyczących wolontariatu na rzecz pieczy zastępczej, liczba rozpropagowanych materiałów promujących wolontariat.

Cel 2

Wspieranie funkcjonowania rodzinnej pieczy zastępczej i przeciwdziałanie sytuacjom kryzysowym

Zakładany efekt

Poprzez dalsze profesjonalne wsparcie rodziny będą mogły realizować powierzone zadania adekwatnie do potrzeb dzieci. Stały wzrost kompetencji wychowawczych rodzin będzie gwarantem profesjonalnego wywiązywania się z powierzonych zadań z zakresu pieczy zastępczej. Udzielane wsparcie ma przeciwdziałać również wypaleniu zawodowemu rodzin.

Realizator – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Słupsku.

Zadania

Wskaźnik monitorujący

Prowadzenie superwizji oraz grup wsparcia dla rodzinnych form pieczy zastępczej;	liczba rodzin korzystających z superwizji, liczba przeprowadzonych superwizji, liczba rodzin korzystających z grup wsparcia, liczba przeprowadzonych grup wsparcia;
Udzielanie rodzinom zastępczym i prowadzącym RDD wsparcia psychologicznego, pedagogicznego, prawnego oraz terapeutycznego;	liczba rodzin, osób objętych wsparciem psychologicznym, pedagogicznym, prawnym i terapeutycznym, liczba zatrudnianych specjalistów;
Organizowanie szkoleń podnoszących kompetencje wychowawcze rodzin zastępczych i prowadzących RDD;	liczba przeprowadzonych szkoleń, liczba rodzin uczestniczących w szkoleniach;
Udzielanie wsparcia rodzinom zastępczym poprzez rodziny pomocowe;	liczba rodzin, którym udzielono wsparcia poprzez rodziny pomocowe;
Zapewnienie rodzinom wsparcia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej;	liczba rodzin objętych wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, liczba zatrudnionych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej;
Organizowanie dla rodzin zastępczych pomocy wolontariuszy;	liczba rodzin/osób, którym udzielono wsparcia wolontariuszy, liczba wolontariuszy współpracujących z organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej;
Organizowanie grup wsparcia dla dzieci i młodzieży z rodzin zastępczych;	liczba dzieci uczestniczących, liczba przeprowadzonych grup wsparcia;
Organizowanie wsparcia psychoedukacyjnego dla dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.	liczba dzieci objętych działaniami psychoedukacyjnymi, warsztatami tematycznymi, terapeutycznymi – edukacyjnymi, wsparciem edukacyjnym;
Organizowanie spotkań z przedstawicielami instytucji współpracujących w celu doskonalenia jakości współpracy w obszarze rodzinnej pieczy zastępczej.	liczba zorganizowanych spotkań, liczba uczestników spotkań, liczba instytucji biorących udział w spotkaniach.

Cel 3**Zapewnienie wysokiego poziomu usług w zakresie instytucjonalnej pieczy zastępczej****Zakładany efekt**

Założeniem jest stałe podnoszenie standardu usług instytucjonalnej pieczy zastępczej i elastyczne dostosowywanie się do indywidualnych potrzeb dzieci.

Realizatorzy:

**Centrum Administracyjne Domów dla Dzieci,
placówka opiekuńczo – wychowawcza prowadzona na zlecenie powiatu.**

Zadania	Wskaźnik monitorujący
Systematyczne podnoszenie standardów bytowych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych Centrum Administracyjnego Domów dla Dzieci;	liczba placówek w których podniesiono standard, kwota przeznaczona na podnoszenie standardu;
Organizowanie spotkań integracyjnych i okolicznościowych dla wychowanków przebywających w placówkach Centrum Administracyjnego Domów dla Dzieci;	liczba spotkań, liczba dzieci uczestniczących w inicjatywach integracyjnych;
Diagnozowanie specjalistyczne dzieci po traumatycznych przejściach;	liczba sporządzonych diagnoz, liczba odbytych konsultacji w celu sporządzenia diagnoz;
Udzielanie wsparcia psychologicznego adekwatnie do potrzeb dzieci i wskazań przeprowadzanych diagnoz;	liczba dzieci objętych wsparciem psychologicznym, liczba konsultacji, liczba zatrudnionych specjalistów;
Obejmowanie dzieci działaniami terapeutycznymi;	liczba dzieci objętych działaniami terapeutycznymi, liczba zatrudnionych specjalistów;
Zagospodarowanie czasu wolnego wychowankom instytucjonalnej pieczy zastępczej;	liczba zorganizowanych inicjatyw, liczba dzieci uczestniczących w różnego rodzaju inicjatywach, wypoczynku letnim, zimowym;
Wzmacnianie kompetencji osób zatrudnionych w placówkach poprzez zapewnienie im oferty szkoleń adekwatnych do potrzeb dzieci, z którymi pracują;	liczba przeszkolonych pracowników, liczba zorganizowanych/zakupionych szkoleń;
Zapewnienie stabilnej kadry wychowawczej w placówkach opiekuńczo – wychowawczych;	liczba podjętych działań, liczba wychowawców ze stażem powyżej 3 lat, liczba pracowników, którzy odeszli z pracy w placówkach;
Organizacja spotkań z przedstawicielami instytucji współpracujących w celu doskonalenia jakości współpracy w obszarze instytucjonalnej pieczy zastępczej.	liczba zorganizowanych spotkań, liczba uczestników spotkań, liczba instytucji biorących udział w spotkaniach.

Cel 4

Zwiększenie szans dzieci na powrót do środowiska rodzinnego

Zakładany efekt

Założeniem jest podejmowanie wszelkich możliwych, w ramach kompetencji, działań mających na celu doprowadzenie do zwiększenia liczby dzieci wracających do środowisk rodzinnych

Realizatorzy:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Słupsku, Centrum Administracyjne Domów dla Dzieci, placówka opiekuńczo – wychowawcza prowadzona na zlecenie powiatu.

Zadania	Wskaźnik monitorujący
Współpraca z asystentami rodzin biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy rodzinnej i instytucjonalnej;	liczba planów pomocy dziecku skonstruowanych we współpracy z asystentem rodziny, liczba ocen sytuacji dziecka dokonanych z udziałem asystenta rodziny, liczba dzieci, które powróciły do rodzin biologicznych;
Udzielanie rodzicom biologicznym dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej poradnictwa specjalistycznego;	Liczba rodziców biologicznych korzystających ze wsparcia pracowników w czasie spotkań z dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej; liczba udzielonych porad pedagogicznych, psychologicznych, prawnych rodzicom biologicznym dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, liczba kontraktów podpisanych z rodzicami dzieci przebywających w placówkach;
Przeprowadzanie szkoleń z zakresu prawidłowych metod wychowawczych dla rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej współpracujących na rzecz powrotu dzieci do rodzin;	liczba osób uczestniczących w szkoleniach, liczba zorganizowanych szkoleń,
Umożliwianie i pomoc w kontaktach dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej z rodzicami biologicznymi (o ile sąd nie zadecyduje inaczej).	liczba dzieci, które utrzymują kontakt z rodzinami biologicznymi, liczba dzieci, dla których organizowano w PCPR/placówkach spotkania z rodzicami biologicznymi.
Udostępnianie pomieszczeń przyjaznych dziecku do realizacji kontaktów dzieci przebywających w pieczy z rodzicami biologicznymi;	liczba pomieszczeń dostosowanych do potrzeb dzieci, w których odbywają się spotkania z rodzicami biologicznymi,
Monitorowanie urlopowań do domów rodzinnych dzieci przebywających w instytucjonalnej i rodzinnej pieczy zastępczej	liczba dzieci urlopowanych do domów rodzinnych, liczba informacji przekazanych instytucjom pracującym z rodzinami

Cel 5**Wzmacnianie kompetencji społecznych i zawodowych usamodzielnianych wychowanków****Zakładany efekt**

Zakładanym efektem zaplanowanych działań jest wyposażenie usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej w kompetencje społeczne i zawodowe pozwalające im na samodzielne, dobre funkcjonowanie po opuszczeniu pieczy zastępczej. Pożądanym efektem jest również popraw wskaźnika realizacji indywidualnych planów usamodzielnienia.

Realizatorzy:

**Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Słupsku,
Centrum Administracyjne Domów dla Dzieci,**

Zadania**Wskaźnik monitorujący**

Podnoszenie wiedzy i świadomości wychowanków pieczy zastępczej na temat znaczenia procesu usamodzielnienia;

liczba opracowanych publikacji,
liczba rozpropagowanych publikacji,
liczba informacji na stronach internetowych PCPR i CADdD,
liczba zorganizowanych szkoleń/spotkań/pogadań nt. procesu usamodzielnienia;

Wspieranie osób usamodzielnianych w aktywnym uczestniczeniu w życiu społecznym, kontynuowaniu nauki i uzyskiwaniu kwalifikacji zawodowych;

liczba realizowanych indywidualnych programów usamodzielnienia,
liczba wychowanków, którzy zakończyli proces usamodzielnienia,
liczba pracowników współpracujących z osobami usamodzielnianymi;

Organizowanie wsparcia szkoleniowego nakierowanego na podnoszenie kompetencji społecznych i zawodowych osób usamodzielnianych;

liczba zorganizowanych szkoleń/warsztatów,
liczba wychowanków uczestniczących w szkoleniach/warsztatach;

Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego dla osób usamodzielnianych;

liczba wychowanków korzystających z poradnictwa specjalistycznego;

Prowadzenie poradnictwa i szkoleń dla opiekunów usamodzielnienia;

liczba przeszkolonych opiekunów,
liczba udzielonych porad;

Prowadzenie grupy wsparcia dla usamodzielnianych wychowanków;

liczba przeprowadzonych grup wsparcia,
liczba osób uczestniczących w spotkaniach;

Pomoc osobom usamodzielnianym w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych;

liczba wychowanków korzystających z mieszkania chronionego,
liczba wychowanków, którym udzielono pomocy w pozyskaniu mieszkania z zasobów gminy,
liczba wychowanków, którzy uzyskali mieszkania z zasobów gminnych;

IX. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Źródłem finansowania zadań Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021 – 2023 będą środki finansowe:

- z budżetu powiatu słupskiego,
- z budżetu państwa w ramach dotacji na dofinansowanie zadań własnych,
- z budżetów samorządów gminnych, zobowiązanych do współfinansowania pobytu dzieci w pieczy zastępczej,
- z budżetów innych powiatów, zobowiązanych do zwrotu wydatków za dzieci umieszczone w pieczy zastępczej na terenie powiatu słupskiego,
- z odpłatności rodziców biologicznych,
- pozyskane z innych programów, głównie z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego.

X. ODBIORCY PROGRAMU

Odbiorcami Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021 – 2023 będą następujące osoby:

- dzieci przebywające w pieczy zastępczej,
- rodziny zastępcze i osoby prowadzące rodzinne domy dziecka,
- rodzice biologiczni dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
- usamodzielniani wychowankowie pieczy zastępczej,
- kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz kandydaci do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego,
- rodziny pomocowe sprawujące czasową opiekę nad dzieckiem pozbawionym opieki rodziców.

XI. REALIZATORZY PROGRAMU

Koordynatorem Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021 – 2023 będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Słupsku, które przy jego realizacji będzie współpracowało z następującymi podmiotami:

- rodzinami zastępczymi,
- placówkami opiekuńczo-wychowawczymi,

- rodzinami pomocowymi,
- ośrodkami pomocy społecznej i asystentami rodziny,
- sędziami i kuratorami Wydziału Rodzinnego Sądu Rejonowego,
- organizacjami pozarządowymi, kościołami i związkami wyznaniowymi.

XII. MONITOROWANIE REALIZACJI PROGRAMU

Monitoring programu będzie polegał na zbieraniu danych dotyczących zrealizowanych zadań od podmiotów zaangażowanych w jego realizację, przez koordynatora, tj. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Słupsku, w celu oceny, czy osiąga on założone cele.

Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Słupsku będzie przedkładał Radzie Powiatu Słupskiego roczne sprawozdanie z realizacji Programu, które będzie stanowiło integralną część corocznego sprawozdania z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Słupsku.

UZASADNIENIE

do projektu uchwały Rady Powiatu Słupskiego w sprawie uchwalenia Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021 – 2023

Zgodnie z art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

Poprzedni Program opracowany był na lata 2018 – 2020. Efekty jego realizacji opisywane były w rocznych sprawozdaniach z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Słupsku, przedkładanych Radzie Powiatu.

Celem głównym Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021 – 2023 jest tworzenie warunków do dalszego rozwoju systemu pieczy zastępczej w powiecie słupskim oraz profesjonalizacja udzielanego wsparcia. W dokumencie wskazano na konieczność kontynuacji działań rozwijających i wspierających rodzinną pieczę zastępczą oraz osoby usamodzielniane, a także realizacji działań zmierzających do podnoszenia jakości sprawowanej pieczy.

Na realizację zadań wynikających z Programu w budżecie powiatu na 2021 rok zapewniono środki w wysokości 10 704 126 zł – w kwocie tej ujęto wydatki na rodzinną pieczę zastępczą i pieczę instytucjonalną. Przewiduje się, że w roku 2022 kwota wydatków wzrośnie o 80.000 zł, natomiast w 2023 o 160.000 zł, co będzie związane z ewentualnym powstaniem nowych rodzin zawodowych lub rodzinnych domów dziecka.

W świetle powyższego podjęcie niniejszej uchwały jest zasadne.

Z up. Starosty
Zbigniew Babiarz-Zych
Naczelnik Wydziału Polityki Społecznej